

EKOLAMMEN JOBBAR HELA SOMMAREN

Ett glatt bråkande hörs på Vestanviks strandängar. Det är Illo Östergårds svarta och vita får som sommarjobbar där. Vårens lamm lär sig jobbet av de äldre.

- En stor del av flocken vistas hela sommaren på lånade beten, där de samtidigt sköter strandängarna och håller dem öppna. Fåren är flitiga naturskötare och passar fint in i ekologiskt jordbruk säger fårfarmaren Per Eklund.

Han har 25 modertackor. Räkna man in alla lamm stiger antalet får till åttio. Flocken känner sin husbondes röst, han som utfodrar dem. De kommer nära. Husbonden kan sina enskilda djur och vet hur de betar sig.

- De vet allt om mig, skrattar Per och kliar det närmaste fåret. Han pratar med flocken. Fåren lyssnar och många problem kan få en lösning.

Motiveringen som vann

Pers far var fiskare och jordbrukare. Av familjens fyra barn var Per den enda, som redan som barn visste att han skulle bli jordbrukare och fårfarmare. Det avgörande steget kom att tas på sista klassen i skolan. Den lokala banken ordnade en skrivartävling, där priset var tusen mark. Författaren skulle berätta vad tusenlappen skulle användas till.

- De andra, tror jag, drömde om mopeder, elektronik och resor. Jag skrev att jag ville ha modertackor, som skulle bli en grundplåt till mitt blivande yrke.

Och så gick det att Per Eklund vann tävlingen, fick tusen mark och skaffade två tackor för pengarna.

Nu utgör fåren och försäljningen av ekologiskt kött gårdens stöttepelare. Slakten försiggår på hösten och då kan man beställa kött direkt från gården. Andra inkomstkällor är ekologisk odling och vägentrepenörsuppdrag som snöplogning och sandning.

Enda ekobonden

Vardagen för en ekobonde i Västanfjärd är rätt ensamt knog. Per Eklund började övergå till ekologisk odling för över tre år

” - Världen förändras och vindarna blåser åt ett ekologiskt håll. Mångsidighet och ett levande landskap får ett allt större värde, understryker Per Eklund, som inte ångrar att han blivit ekologisk bonde.

- Maailma muuttuu ja tuulet puhaltavat luomun suuntaan. Monimuotoisuudella ja elävällä maisemalla on yhä suurempi arvo, Per Eklund korostaa, ettei ole katunut päätöstään siirtyä luomuun.

sedan. Nu har han förbundit sig att fortsätta åtminstone de följande fem åren. På över 80 hektar ekologisk åker växer vete, råg, ärter och bondeböner.

Största delen av åkerarealen är arrenderad, men arrendekontrakten är långa.

- Det är nog tur det, övergången till ekologisk odling tar tid. Man måste få näringsämnen i balans och jordstrukturen i skick. Nu börjar man redan se klara förbättringar. Jorden är smulig och maskarna trivs i åkrarna.

- Vid ekologisk odling används inga konstgjorda ämnen för bekämpning eller gödsling. Åkerns kvävebalans sköts med kvävebindande växter. Det är viktigt att sköta växtföljden,

men det betyder mycket fysiskt arbete.

- Man måste vara förberedd på fel och misstag. Till all lycka kan man fråga andra ekobönder och regionala rådgivare till råds. Landsbygden förändras. Gårdarna växer i storlek. Husdjursgårdarna har nästan helt försvunnit från Västanfjärd.

Text och bild: Hia Sjöblom

LUOMULAMPAAT PAISKIVAT TÖITÄ KOKO KESÄN

Per Eklund:

Kaikki alkoi tuhannen markan voitosta

Iloinen lampaiden määkiminen kuuluu Vestanvikin rantaniityiltä. Illon Östergårdin mustat ja valkoiset lampaat ovat kesätöissä. Karitsat opettelevat isomprien tavoille.

- Iso osa katraasta viettää kesän lainalaitumilla, missä ne samalla hoitavat rantaniittyjä ja pitävät niitä avoimina. Lampaat ovat ahkeria luonnonhoitajia ja sopivat mainiosti luomutilan kokonaisuuteen, lammassarfari Per Eklund sanoo. Hänellä on 25 emolammasta. Karitsat mukaan luettuina lauman pää-luku nousee kahdeksaankymmeneen.

Katras tuntee isäntänsä ja ruokkijansa äänen. Ne tulevat luokse. Isäntä erottaa yksilöt ja tuntee niiden tavat.

- Ne tietävät kaiken minusta, Per nauraa ja rapsuttaa lähimmäksi tullutta. Mies juttelee laumalle asioitaan. Lampaat kuuntelevat, ja moniin ongelmiin löytyy ratkaisuja.

Parhaat perustelut

Perin isä oli kalastaja ja maanviljelijä. Perheen neljästä lapsesta Per oli ainoa, jolle oli pienestä pitäen selvää, että hänestä tulee maanviljelijä ja lammassarfari. Ratkaiseva askel tuli otettua koulun viimeisellä luokalla. Paikallinen pankki järjesti kirjoituskilpailun, missä voittona oli tuhat markkaa. Kirjoittajan piti perustella, mihin tuhatlappusen käyttäisi.

- Muut taisivat haaveilla mopoista, elektroniikasta ja matkustamisesta. Minä kirjoitin haluavani emolampaita, jotka olisi-

vat tulevan elinkeinon alkua.

Niin siinä kävi, että Per Eklund voitti kisan, sai tuhat markkaa ja hankki niillä kaksi uuhua. Nyt lampaat ja luomulihan myynti ovat yksi tilan tukijaloista. Teurastukset ajoittuvat syksyyn ja silloin voi tehdä lihatilauksia suoraan tilalta. Muita tulonlähteitä ovat peltojen luomuvilja ja isännän auraus- ja hiekoitusurakoinnit.

Yksinäistä puurtamista

Luomutilallisen arki Västanfjärdissä on aika yksinäistä. Per Eklund aloitti luomuun siirtymisen yli kolme vuotta sitten. Nyt hän on sitoutunut jatkamaan ainakin seuraavat viisi vuotta. Yli 80 luomupeltohehtaaria kasvaa vehnää, ruista, hernetä, härkäpapua. Suurin osa pelloista on vuokrateltoja, mutta vuokrateltojen vuokrat ovat pitkiä.

- Onneksi, sillä pellon muuttaminen tehoilijästä luomuun vaatii aikaa. Ravinteet on saatava tasapainoon ja maan rakenne kuntoon. Nyt alkaa jo näkyä selvää parantumista. Maa on murumaista ja lierot viihtyvät pelloissa.

- Luomussa ei käytetä keinotekoisia aineita torjuntaan tai lannoittamiseen. Pellon typpitasapaino hoidetaan typpensitojakasveilla. On tärkeä pitää pellot viljelykierrossa. Se tarkoittaa paljon fyysistä työtä.

- Virheisiin ja erehdyksiin täytyy varautua. Onneksi apua voi kysyä muilta luomutuottajilta ja alueellisilta neuvojilta. Maa-seutu muuttuu. Tilakoot kasvavat. Kotieläintilat ovat lähes kadonneet Västanfjärdistä.

Teksti ja kuva: Hia Sjöblom

